
La Cartoteca de Catalunya

**Full informatiu
núm. 24
Any 2009**

ICC
Institut Cartogràfic
de Catalunya

**Generalitat
de Catalunya**

La Cartoteca de Catalunya

La Cartoteca de Catalunya és un servei que ofereix l'Institut Cartogràfic de Catalunya (ICC) per posar a l'abast dels usuaris els seus fons cartogràfics, bibliogràfics, fotogràfics i documentals.

Aquests fons de la Cartoteca es poden consultar de forma presencial a la seu de l'ICC (Parc de Montjuïc) o mitjançant el web. A més dels catàlegs i inventaris de les diverses col·leccions, a Internet es troba la Cartoteca digital, amb milers de mapes i fotografies que poden descarregar-se en alta resolució.

Serveis

Atenció al públic

La sala de consulta pública de la Cartoteca compta amb 12 punts de lectura i és oberta a qualsevol persona interessada en el tema cartogràfic. Els horaris de consulta els podeu trobar a: www.icc.cat/cat/Home-ICC/Inici/Cartoteca/La-Cartoteca

Es tanca per Setmana Santa i tot el mes d'agost.

Serveis d'informació documental

La Cartoteca facilita a l'usuari informació relacionada amb fons d'informació cartogràfica, d'història de la cartografia, de cartoeconomia, de geografia, i d'altres temes afins. Podeu contactar de forma presencial o per correu electrònic: cartoteca@icc.cat

La Cartoteca digital de l'ICC

La Cartoteca digital de l'ICC, inaugurada el 2007, és un dipòsit digital que permet cercar, visualitzar i descarregar en alta resolució mapes de tot el món, des del segle XV fins a l'actualitat. Els documents són organitzats per col·leccions temàtiques, on tenen especial importància els continguts relacionats amb Catalunya i el territori, com les còpies de les minuts municipals 1:25 000 (1914-1936), els mapes de les FECSA (1914-1982) o mapes municipals de la Diputació de Barcelona (1955-1960). Algunes de les antigues sèries de la producció de l'ICC també es troben disponibles per a la descàrrega, com la primera edició de l'Ortofotomapa de Catalunya 1:5 000 (1985-1992) o el Mapa de Catalunya d'imatge satèl·lit 1:100 000 Landsat-5 (1985-1988). També s'hi troben més d'11 000 fotografies relacionades amb el paisatge i la cultura dels Països Catalans del fons Cuyàs, fotografies aèries verticals i altres d'obliqües com les del fons Gaspar (1929).

El museu d'objectes científicotècnics de l'ICC també ha trobat el seu lloc a les col·leccions digitals, i la majoria dels seus instruments cartogràfics, d'agrimensura o navegació, ja es poden visualitzar a la Cartoteca digital.

<http://cartotecadigital.icc.cat>

Fons de la Cartoteca de Catalunya

Cartoteca

Conté mapes, plànols i vistes en qualsevol suport (paper, digital), globus o aparells topogràfics. La majoria és paper imprès encara que disposa d'una petita mostra de manuscrits. S'hi poden trobar:

Mapes solts: Mapes no inclosos dins d'atles o de llibres. Abracen des del segle XVI fins al segle XXI i n'hi ha de tot el món. Els mapes fins al segle XIX formen part de la secció de reserva.

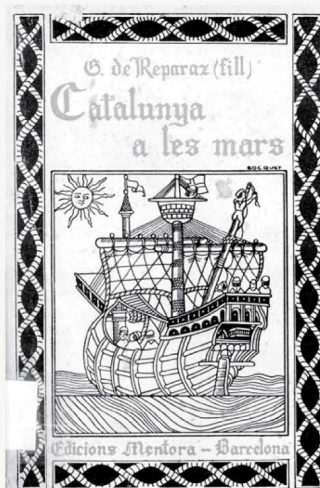
Sèries cartogràfiques: La col·lecció més destacada de la Cartoteca la constitueixen els mapes en fulls a escales mitjanes d'arreu del món. Es tracta de cartografia del segle XX dels cinc continents, realitzada per serveis cartogràfics oficials. Des de cobertures mundials a escala 1:1 000 000 fins a cobertures estatals a escales 1:50 000 o més grans. Aquestes col·leccions es veuen notablement incrementades quan es refereixen a Espanya o a qualsevol de les seves comunitats autònomes i en especial a Catalunya.

Biblioteca

El fons de llibres abraça el període des del segle XVI fins a l'actualitat. Des del punt de vista de la seva temàtica té un doble vessant: la tècnica i la històrica i referencial. Els llibres de tipus tècnic corresponen a les matèries implicades en la producció cartogràfica.

Els de caire històric i referencial tracten temes com història de la cartografia, monografies de cartògrafs, monografies locals, cartobibliografies, catàlegs de les grans cartoteques del món, directoris, etc. També hi ha fons especials com el fons IPUR, que recull documents sobre urbanisme dels anys 1960-1980, la biblioteca de l'enginyer Josep Maria Puchades i Benito (1913-1982), especialitzada en hidrografia, la biblioteca personal del geògraf Gonçal de Reparaz (1901-1984) i la biblioteca Domènech, especialitzada en geografia de Catalunya.

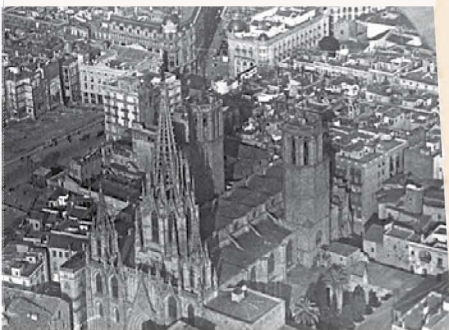

Fons fotogràfic

Fons Gaspar: Format per un centenar de fotografies aèries obliqües de Catalunya fetes el 1929 pel peoner de la fotografia aèria Josep Gaspar i Serra (Manresa 1892-Barcelona 1970). Totes les fotografies es poden visualitzar i descarregar a la Cartoteca digital.

Fons SACE: Format per fotografies aèries obliqües d'indrets de Catalunya, majoritàriament, i també de la resta d'Espanya. Correspon als fons de l'empresa Sistemas Aéreos Comerciales Españoles (SACE), ubicada a Barcelona i operativa entre 1962 i 1985.

Fons Cuyàs: Fons fotogràfic familiar iniciat per Narcís Cuyàs i Parera i continuat pels seu fills Enric i Narcís. És format per més de 13 000 negatius en blanc i negre i en color, consta de dues parts ben diferenciades: fotografies de paisatges que cobreixen tot Catalunya i zones de les Illes Balears, País Valencià i la Catalunya del Nord; i fotografies temàtiques que abracen diversos temes. Totes les fotografies es poden visualitzar i descarregar a la Cartoteca digital.

Fons documental

Constituit per documents de diversa procedència, tant personals com institucionals, però tots relacionats amb qüestions territorials.

Fons personals: Fons Eduard Fontserè, Fons Pau Vila-Josep M. Puchades, Fons Gonçal de Reparaz, Fons Viladevall-Cerdà, Fons Leonor Ferrer.

Fons institucionals: Fons històric del Servei Meteorològic de Catalunya, Fons històric del Servei Cartogràfic de la Mancomunitat de Catalunya, Fons del Grup d'Estudis Territorials, Fons de l'Oficina d'Informació Urbanística.

Resum de les actuacions de 2009

Accions més destacades

- El fons cartogràfic ha sobrepassat els 300 000 fulls.
- Nou catàleg VIRTUA per a la biblioteca que disposa del format MARC21.
- Publicació, a la Cartoteca digital, de la primera edició de l'Ortofotomapa de Catalunya 1:5 000 i el fons fotogràfic Cuyàs.

Incorporacions més notables

El 2009 s'han adquirit dues edicions de la Geographia Universalis de Ptolemeu fetes a Basilea per Sebastian Münster. Una correspon a la 2a edició, feta el 1542 (la primera és de 1540) i l'altra és la 3a edició feta el 1545 amb un increment de sis mapes. També s'ha adquirit un fons de mapes de Leonor Ferrer (1874-1955), una bona part dels quals fets per ella, que fou una de les primeres delineants espanyoles i va treballar a la Companyia Telefònica. És el primer fons personal d'una dona que entra a la Cartoteca. També s'han continuat incrementant les sèries del món a escales mitjanes.

Donacions, cessions i dipòsits:

S'han rebut donacions bàsicament de llibres, i també alguns mapes de particulars i d'institucions de Catalunya, País Valencià, Balears, de la resta d'Espanya, d'Andorra, Brasil, Mèxic, Portugal i Perú.

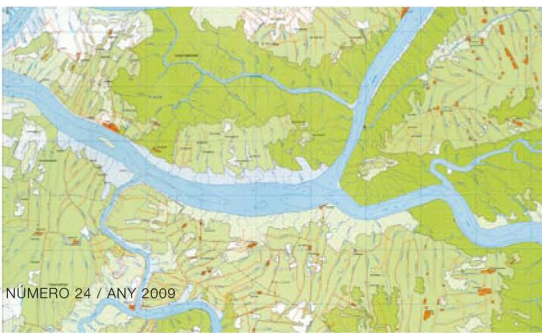
Volument del fons de la Cartoteca, 2009

	Increment 2009	Total 2009
Mapes	7 025	303 213
mapes solts (1 911)		
fulls de sèries (5 114)		
Llibres: Biblioteca general	681	44 171
Llibres: Biblioteca Domènech	–	37 758
Hemeroteca (títols)	8	3 296
Arxiu fotogràfic*	–	44 609
Fotografies aèries verticals	–	353 637
Instrumentes cartogràfics antics	6	217

* No es contemplen les fotografies aèries.

Adquisició de fulls de sèries cartogràfiques, 2009

Àrea geogràfica	Escala	Fulls
Brasil	diverses	228
Espanya	1:25 000	131
Espanya	1:50 000	1 167
Índia	1:50 000	401
Indonèsia	1:50 000	338
Indonèsia	1:25 000	1 673
Indonèsia	diverses	409
Malàisia	1:50 000	43
Mèxic	1:50 000	278
Namíbia	1:50 000	21
Oceà Àrtic	diverses	333
Portugal	1:50 000	5
Suècia	1:250 000	21
Tailàndia	diverses	66
Total		5 114

Resum de les actuacions de 2009

Catalogació

El 2009 ha estat el segon any de l'impuls definitiu per a la Cartoteca en línia: s'ha prioritzat la catalogació en format Dublin Core dels documents que es penjen a la Cartoteca digital, que en total han estat 20 978. També s'han catalogat les metadades dels 23 749 documents escanejats.

Instal·lació i posada en producció de la nova aplicació de catalogació de la Cartoteca VIRTUA, que substitueix l'antic VTLS. Amb aquesta nova eina, la Cartoteca s'adapta al nou format estàndard oficial de catalogació MARC21 i és connectada amb el nou programari Millennium adoptat pel Catàleg Col·lectiu d'Universitats de Catalunya (CCUC). Aprofitant el canvi de programari, s'ha dissenyat un nou web de cerca per al catàleg de la biblioteca.

Catalogació automatitzada de la Cartoteca, 2009

Catàleg	Documents	Increment 2009	Total
Catàleg de biblioteca (VIRTUA)	Llibres i atles	674	31 895
Catàleg de mapes (Atlàntida)	Mapes solts, buidatge de llibres i fulls de sèrie	438	34 637
Cartoteca digital (ContentDM)	Mapes i fotografies digitals	20 978	29 694
Museu	Instruments antics	6	217
Total	22 096		96 443

Digitalització

Un any més, el 2009 ha estat un any de plena producció de la digitalització de la Cartoteca i s'ha incorporat un altre escàner.

Digitalització total del fons de la Cartoteca, 2009

	Increment 2009	Total 2009
Mapes	20 980	48 476
Fotografies	2 260	33 321
Pàgines de llibres	–	241
Documents d'arxius	509	22 602
Total	23 749	104 640

Resum de les actuacions de 2009

La Cartoteca digital

El 2009 s'han penjat a la Cartoteca digital 20 978 imatges, que, sumades a les imatges penjades els anys anteriors, fan un total de 29 730 imatges JPG, totes descarregables, distribuïdes en 21 col·leccions i que ocupen 257 GB en disc, la qual cosa ha permès que 3 398 usuaris únics s'hagin descarregat 53 525 arxius digitals.

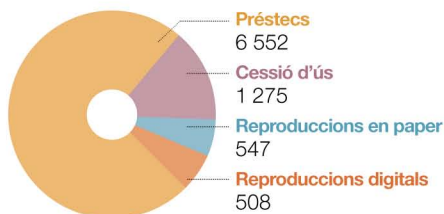
Augment significatiu de les visites per la publicació de dues de les col·leccions més sol·licitades: l'ORTO-5M 1a ed. i la col·lecció de fotografies panoràmiques del Fons Cuyàs.

Les pàgines vistes el 2009 és de 2 229 189.

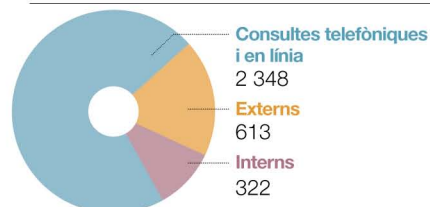
Consultes virtuals, 2009

Visites	Usuaris únics
108 349	87 473

Documents servits i reproduccions, 2009

Usuaris, 2009

Difusió i servei al públic

L'atenció al públic presencial i l'organització de visites a les nostres instal·lacions ha estat constant. La disponibilitat dels fons de la Cartoteca a Internet ha produït un augment considerable de les consultes telefòniques, dels correus electrònics i de les peticions de cessions d'ús dels documents per a publicacions i exposicions.

Arxiu i museu

Inici de la catalogació del fons documental del geògraf Pau Vila i escaneig de les fotografies que en formen part. S'han fotografiat tots els globus de la col·lecció de la Cartoteca i s'han inclòs al catàleg a la Cartoteca digital.

Disseny d'una pàgina web específica de cerca per als fons documentals de la Cartoteca.

Conservació i restauració

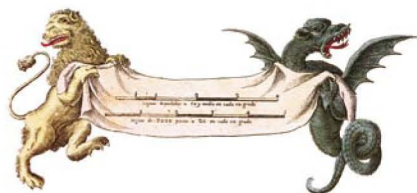
S'han restaurat 65 instruments del Museu i s'han continuat les tasques de consolidació de documentació malmesa, com ara relligat de llibres i restauració de mapes. En aquest darrer cas, es destaca la restauració de deu mapes murals escolars francesos de gran format de mitjan segle XX.

Activitats

La Cartoteca promou la publicació de llibres i facsímils relacionats amb la història de la cartografia i les cartoteques.

Organització de cursos i seminaris

Curs "Introducció als materials cartogràfics", celebrat a la seu de l'ICC i organitzat en col·laboració amb el Col·legi Oficial de Bibliotecaris Documentalistes de Catalunya. Duració del curs: 4 dies.

Per a més informació

Cartoteca de Catalunya

Institut Cartogràfic de Catalunya

Parc de Montjuïc

08038 Barcelona

Tel. 00 34 93 567 15 35

www.icc.cat

ISBN: 0214-0225

DL: B. 9 920-1987

Barcelona, 2010

ICC

Institut Cartogràfic
de Catalunya

<http://cartotecadigital.icc.cat>